Nr. 2 (36) Vilnius 1939 m. sausio 10 d. II metai

ŪKININKAS

::: SAVAITINIS „AIDO“ PRIEDAS ŪKININKAMS :::

Žemės ūkio politika

Kiekviena valstybė turi savo nepriklausomą ūkį, kurį gali tvarkyti visai savarankiškai. Tačiau tas nepriklausomas paskirų valstybių ūkis yra savarankiškas tik grynai teoretiškai, teisiniai. Faktiškai visų valstybių, net ir labai didelių, ūkiai yra labai glaudžiai susiję vienas su kitu. Ryškiausias tų glaudžių saitų pavyzdys yra eksportas ir importas. Nė viena valstybė negali apsieiti be importo, nes visko pati negali pasigaminti arba neįstengia pagaminti tiek, kiek reikia. Pavyzdžiui, daugelis kraštų neturi druskos, žibalo, geležies ir kitų žemės turtų. Dėl to šiuos gaminius būtinai turi gabentis (importuoti) iš kitų kraštų. Kitur vėl neįstengiama tiek pagaminti mėsos, duonos ir kitų žemės ūkio gaminių, dėl to jie reikia importuoti. Kituose kurių nors gaminių pagaminama daugiau, negu reikia savo gyventojams, todėl jie reikia išvežti (eksportuoti) į kitus kraštus. Kraštas, kuris ką nors importuoja, turi ir eksportuoti. Jeigu tiktai importuos, tai išleis visus pinigus ir subankrutuos. Dėl šių priežasčių visų valstybių ūkiai ir yra glaudžiai susiję vienas su kitu. Kai esti ramūs laikai, tai valstybės tų santykių nevaržo. Šiuo metu yra kitaip. Dabar daugelis valstybių stengiasi kuo mažiausiai ekonomiškai priklausyti nuo kitų. Vadinasi, stengiasi susitvarkyti taip, kad reikalui atėjus būtų galima apsieiti ir be importo ir be eksporto. Kodėl? Todėl, kad ūkiškas priklausomumas gerokai varžo politinę laisvę. Štai pavyzdys. Sakysime, Lenkija labai daug eksportuoja arba importuoja gaminių iš Vokietijos. Bet staiga Vokietija pastato tokią sąlygą: jeigu neduosite Lenkijoje gyvenantiems vokiečiams autonomijos, tai mes neleisime eksporto bei nepriimsime jūsų importo. Tokiu atveju Lenkija atsirastų labai keblioje padėtyje. Nenorėdama patenkinti vokiečių reikalavimų, turėtų ieškoti naujų rinkų bei naujų importo kraštų. Kol surastų, galėtų pergyventi įvairių katastrofų. Ūkinis priklausomumas ypatingai pavojingas yra karo metu. Karui prasidėjus gali nutrūkti importas bei eksportas ir privesti prie didelės nelaimės. Kadangi šiuo metu karui ruošiamasi visomis jėgomis, tai dabar, labiau negu kitu metu, daromos pastangos išsilaisvinti iš ūkinio priklausomumo nuo kitų valstybių, stengiamasi apsieiti be ūkinių santykių su kitomis valstybėmis. Visiškai atsipalaidoti nuo kitų valstybių neįmanoma, nes beveik nėra valstybės, kuriai nereikėtų importuoti arba eksportuoti. Dėl to valstybių ir tautų ekonominis bendradarbiavimas, nors ir trukdomas, visada buvo ir bus. O kad galima būtų sėkmingai bendradarbiauti, reikalinga yra žinoti, kokioje ūkinėje padėtyje randasi kiti kraštai, kokius ūkio klausimus ir kaip sprendžia. Mums, žinoma, šiuo atveju įdomiausia yra žemės ūkio kraštų daromos įvairios pastangos pakelti žemės ūkį. Dėl to čia trumpai ir suglaustai suminėsime, kokius sunkumus žemės ūkio srityje turi kiti kraštai ir kaip tuos sunkumus stengiasi nugalėti, žodžiu, trumpai pakalbėsime apie žemės ūkio politiką.

Normaliais laikais kiekvienas kraštas stengiasi pagaminti kuo daugiausia, kuo geriausią prekę ir ją kuo brangiausia parduoti. Šiuo metu tačiau daugelyje valstybių daugiausia rūpinamasi vien tik prekės pardavimu ir tinkamos už ją kainos gavimu, o gamybos srityje ne tik nesirūpinama jos skatinimu, didinimu, bet dargi ji varžoma, prekės naikinamos. Kodėl? Gamybos varžymas ir pagamintų produktų naikinimo tikslas yra pakelti jų kainas arba neleisti nukristi joms iki nepakenčiamų ribų. Bet jeigu jau gamybos varžymas dar kiek ir suprantamas, tai pagamintų produktų naikinimas daugeliui atrodo visai kvailas pasielgimas. Ne vienas pasakys, kad užuot produktus sunaikinti, geriau juos padėti sandėlin ir palaukti, kol kainos pakils.

Tačiau šitaip nedaroma dėl dviejų priežasčių. Pirmiausi toks atsargų laikymas sudaro daug išlaidų: reikalingi specialūs sandėliai, tam tikra priežiūra, kas brangiai kaštuoja. Pridėjus prie tų gaminių kainos jų išlaikymo išlaidas, tektų žymiai pakelti tų gaminių kainas, už kurias jų nieks nepirktų. Be to, laikant atsargas, susidaro netikra padėtis rinkoje: pirkliai nenori pirkti didesnių kiekių gaminių, nes tikisi, kad pradėjus pardavinėti atsargas nukris kainos. Bet dar gali kilti toks klausimas: kam gi gaminius degina, verčia jūron? Ar negeriau juos išdalyti tiems vargšams, kurie badauja? Tai būtų visai žmoniškas ir visais atžvilgiais pateisinimas pasielgimas. Tačiau ir šiuo atveju randami pasiteisinimai. Pirmiausia gaminių naikintojai sako šitaip: „Kaip mes atskirsime tuos gyventojus, kurie iš tikrųjų normaliomis kainomis neįstengia nusipirkti tų naikinamų produktų, nuo tų, kurie gali. Visi sakys, kad jie neturtingi ir norės gauti dovanai arba labai pigia kaina naikinamus produktus. Be to, jeigu net ir pavyktų atskirti, tai tada tie, kurie prisipirktų labai pigia kaina arba gautų dovanai naikinamų produktų, nepirktų kitų žemės ūkio gaminių ir vėl pakenktų žemės ūkiui“. Ar tokis aiškinimas teisingas, galima ginčytis, tačiau juo remiantis žemės ūkio gaminiai naikinami didžiausiais kiekiais. Brazilijoje kasmet suverčiama jūron arba sudeginama didžiausi kavos derliai. Apskaičiuojama, kad 1937/38 metų kavos derliaus bus sunaikinta apie 70%. Kanadoje, Argentinoje ir kitur tais pačiais sumetimais kviečiais ir kukurūzais kūrenami garvežiai. Olandijoje 1932/33 metais gyvuliams buvo sušerta 20 milijonų kg brangių daržovių, o 1934 m. 6½ mil. kg pamidorų, 4 mil. kg kalaforų, apie 3 mil. kg špinato, apie 3 mil. kg agrastų ir t. t., o Danijoje 1933 m. 137.130 raguočių (karvių, ožkų) buvo perdirbta į trąšas ir mėsos miltus pašarui. Pramonėje šios priemonės irgi vartojamos, bet truputį kitaip. Pramonininkai sudaro draugijas, sindikatais bei karteliais vadinamas. Susijungę į kartelį, fabrikantai nutaria kai kurių narių fabrikų veikimą sulaikyti. Savininkai sulaikytų fabrikų iš kartelio bendros kasos gauna už tai didelius atlyginimus, kad savo fabrikus sulaikė. Tokiu būdu mažiau pagaminama prekių, dėl to jos esti brangios. Pirkėjai, mokėdami už sindikato - kartelio prekes brangias kainas, duoda fabrikantams tokį didelį pelną, kad tie gerai uždirba, kurie gamina, ir tie, kurie savo fabrikus laiko uždarę. Taigi ir vilkas sotus ir ožka čiela. Bet kartais gamyba tyčia nedidinama ir dėl kitų priežasčių. Didžioji Britanija, pavyzdžiui, žemės ūkio gaminių pagamina daug mažiau, negu jai reikia. Nors pagaminti Anglijoje būtų galima daug daugiau, negu dabar pagaminama, tačiau daromos pastangos, kad gamyba nepadidėtų. Ji stengiasi kuo daugiausia žemės ūkio gaminių nupirkti savo kolonijose, dominijose ir kitose valstybėse. Kokią iš to turi naudą? — Mat, pirkdama ten žemės ūkio gaminius, ji garantuoja rinką savo pramonės gaminiams, kurie sudaro jos ūkio pagrindą. Kitaip jau elgiasi Vokietija, nors ji, kaip ir Anglija, yra pramonės kraštas ir labai daug pramonės gaminių eksportuoja. Jai savų žemės ūkio gaminių irgi trūksta. Bet ji daro visas pastangas,

kad visai nereikėtų importuoti žemės ūkio gaminių. Taip elgiasi daugiausia politiniais sumetimais. Mat, Vokietija Didįjį karą pralaimėjo daugiausia dėl to, kad jai pritrūko maisto, kurio karo metu iš kitur atsigabenti negalima buvo. Dėl to ji dabar, ruošdamosi karui, ir stengiasi savo krašte pakelti žemės ūkį taip aukštai, kad žemės ūkio produktų nereikėtų importuoti ne tik taikos, bet ir karo metu.

Tai štai keli pavyzdžiai apie žemės ūkio politiką. Jau iš to galima suprasti, kodėl dabar taip žemos, nepastovios ir nelygios žemos ūkio gaminių kainos. Mes, žinoma, negalime kreipti dėmesio į šią politiką, bet kuo daugiausia gaminti. Mes esame labai atsilikę, neturtingi, patys mažai valgome, dėl to turime stengtis, kad gautume kuo didžiausius derlius, kad bent patys turėtume pakankamai ko pavalgyti. *J.*

ŪKIŠKOS NAUJIENOS

LIETUVOS VALSTYBĖJE

Žemės ūkio darbininkų lavinimas

Ligi šiol darbininkų reikalais besirūpinančios įstaigos didžiausią dėmesį kreipė į pramonės darbininkų lavinimą amate, jų švietimą, jų kultūriškas pramogas, ekonominius reikalus ir kt., o žemės ūkio darbininkai buvo palikti nuošaliau, jie buvo labiau užmiršti. Žinoma, dėl šių priežasčių atsirado nemaži skirtumai tarp miesto ir kaimo darbininkų kultūros lygio. Dėl to daug kaimo darbininkų vyko miestan. Kaimas tada pajuto darbininkų stoką, kas apsunkindavo ūkininkų padėtį, ypač vasaros metu. Tuo tarpu miestuose buvo juntamas šioks toks darbininkų perteklius, o žiemą atsirasdavo net bedarbių, kurie reikėdavo šelpti. Šiems nenormalumams išlyginti buvo išleista eilė įvairių parėdymų ir įstatymų Svarbiausi jų, tai kaimo darbininkų draudimas nuo nelaimingų atsitikimų ir žemės ūkio darbininkų profesinis lavinimas ir jų švietimas. Projektuojama žemės ūkio darbininkams suruošti įvairaus turinio paskaitų, pasirūpinti jų bendruoju ir profesiniu lavinimu, įrengti kaimuose svetainių, kuriose laisvu nuo darbo laiku darbininkai kultūringai, o ne prie kortų bei degtinės bonkos galėtų praleisti laiką, pasiskaityti laikraščių ir t.t.

Medicinos pagalba kaimui

Nuo šių metų pradžios pradeda veikti nukentėjusių nuo nelaimingų atsitikimų ūkininkų, jų šeimos narių ir žemės ūkio darbininkų draudimas. Ryšium su tuo vyriausia socialinio draudimo valdyba pranešė, kad visi kaimo žmonės, nukentėjusieji nuo nelaimingų atsitikimų, pirmajai medicinos pagalbai gauti galės kreiptis į bet kurį vietoje gyvenantį gydytoją ar esančią gydymo įstaigą. Gydytojai bei gydymo įstaigos turės nedelsdamos tokiam nukentėjusiam suteikti pirmąją medicinos pagalbą. Nukentėję nuo nelaimingo atsitikimo darbininkai, amatininkai, ūkininkai ir jų šeimų nariai turi gauti atitinkamą pažymėjimą, kad nelaimė įvyko ryšium su žemės ūkio darbais. Bet jeigu nukentėjęs atvyktų pas gydytoją ir be pažymėjimo, tai jis turi suteikti nukentėjusiam atitinkamą pirmąją medicinos pagalbą. Toliau visus nelaimingus—nukentėjusius nuo nelaimingų atsitikimų gydis vietos Ligonių Kasos bei sveikatos punktų gydytojai. Už tą gydymą mokės ne tie, kurie gydėsi, bet Draudimo nuo nelaimingų atsitikimų kasa. Jeigu nukentėjusis nuo nelaimingo atsitikimo yra reikalingas ilgesnio gydymo ligoninėje, tai šiuo atveju nukentėjusį į ligoninę galima talpinti pirmąją medicinos pagalbą suteikusio gydytojo įsakymu. Už gydymą ligoninėje irgi nereikės mokėti. Draudimo nuo nelaimingų atsitikimų kasa yra nutariusi paruošti ir tuojau atspausdinti apie 100,000 kalendorių, kuriuose bus visos žinios, prisilaikant metų laikų ir dirbamų ūkiuose darbų, kaip ūkininkai turi sutvarkyti savo padargus, kaip apsieiti su mašinomis, kaip pastatyti įrankius grįžus iš darbo, kad neįvyktų nelaimingų atsitikimų. Taigi kalendorius bus skirtas įspėti nelaimingiems įvykiams, kurie gali įvykti dirbant žemės ūkio darbus. Kalendoriai ūkininkams bus duodami dovanai, nemokamai.

Viščiukų perinimo stotis

Smulkiųjų gyvulių augintojų draugija, Žemės Ūkio Rūmų remiama, įsigijo keletą inkubatorių ir platino ūkininkų tarpe viendienius viščiukus. Tais inkubatoriais išperindavo kasmet kelias dešimtis tūkstančių viščiukų ir beveik visus juos išplatindavo šiaurės Lietuvoje ir kitose apskrityse. Tų viščiukų pareikalavimas kasmet didėjo ir paskutiniuoju metu taip buvo didelis, kad minėta perykla pasidarė permaža didesniam viščiukų skaičiui išperinti. Tuo reikalu susirūpino Žemės Ūkio Rūmai ir pradėjo statyti didelę dviejų aukštų mūrinę viščiukų perinimo stotį Panevėžyje. Toji stotis šiais metais pajėgs išperinti apie pusė milijono viščiukų. Jeigu ateityje ūkininkai dar daugiau reikalaus viščiukų, tai stotyje kasmet jų bus galima išperinti apie milijonas. Šiuo metu stotis statyti baigiama ir netrukus bus galima pradėti joje darbas, būtent pradėti viščiukų perinimas.

Kyla durpių gamyba

Kaip apskaičiuojama, šiemet Lietuvoje prikasta daug daugiau durpių, negu kitais, praėjusiais metais. Kai 1923 metais visoje Lietuvoje buvo pagaminta vos apie 42.000 tonų durpių, 1934 m. apie 110.000 tonų, tai 1938 metais pagaminta jų net 180.000 tonų, kurių vertė siekianti 4 milijonus litų. Šiais metais vien mašinomis durpių prikasta 110.000 tonų. Be mašinų, rankiniais būdais ūkio reikalams daugiausia durpių iškasama Suvalkijoje — Vilkaviškio ir Marijampolės apskrityje. Mašinomis, pramonės bei miestų reikalams, daugiausia durpių gamyba plečiasi Šiaulių ir Kauno apskrityse. Taip pat, nors kiek mažiau, durpių gamyba auga Telšių, Rokiškio ir kitose gretimose apskrityse. Per praėjusią vasarą prie durpių gamybos dirbo apie 50 garo ir elektros jėga varomų mašinų. Į durpių eksploatacijos įrengimus šiuo metu yra įdėta jau apie 2½ milijono litų. Lygiagrečiai su durpių gamyba plinta ir durpių suvartojimas. Durpė kasmet vis tvirčiau įsigali ne tik ūkininko troboje, bet ir miestų rūmuose. Šiais metais, kaip apskaičiuojama, vien centriniam miestų namų šildymui bus suvartota apie 40% viso praėjusiais metais mašinomis pagaminto durpių kiekio. Visi fabrikai irgi vis daugiau durpių vartoja. Vien tik cukraus fabrikas Paventyje per šį gamybos sezoną kurui suvartojo daugiau kaip 10 000 tonų durpių.

MŪSŲ KRAŠTE IR KITUR

Pietų kanapės Vilniaus kraštui

Praėjusiais metais mūsų krašte daugelyje vietų buvo išmėgintos pietų kanapės. Kai kur ūkininkai sėjo jugoslaviškas, o kai kur itališkas kanapes. Visur abidvi kanapių rūšys užderėjo gerai. Bet jų sėklų beveik niekur negalima buvo susilaukti, nes mūsų klimatas rudens metu joms peršaltas ir dėl to sėklos negali sunokti. Augintojai, kurie norės šias kanapes auginti ir šiais metais, sėklas turės vėl pirktis. Tuo reikalu susirūpino Vilniaus Žemės Ūkio Rūmai. Jie jau dabar skelbia, kad ūkininkai, kurie norėtų nusipirkti jugoslaviškų arba itališkų kanapių, jau dabar turi siųsti užsakymus Rūmams. Užsakymai reikia siųsti šiuo adresu: Wileńska Izba Rolnicza, Wilno, ul. Ofiarna 2. Su užsakymu reikia siųsti ir 35 auks. už kiekvieną 100 kg užsakomų kanapių. Šiemet kanapių kaina bus tokia pat, kaip ir praėjusiais metais, vadinasi, 1 kg kanapių kaštuos apie 1 auks. 20 skat. Rūmai tačiau tikisi, kad gal ir pavyks kanapių gauti pigesne kaina, būtent po 70—75 auks. už 100 kg be pervežimo iš Katovicų. Šiuo atveju ir ūkininkams kanapės bus paskaitytos kiek pigiau.

Registruoja veislines kumeles

Arklių augintojų draugija, veikianti prie Vilniaus Žemės Ūkio Rūmų, pradėjo registruoti veislines kumeles, gimusias 1936 metais ir senesnias. Registracija viešai paskelbta tiktai Brėslaujos apskrityje. Ji bus vykdoma keliose vietose. Rimšėje registracija buvo sausio 4 d., Vydžiuose bus sausio 7 d., Apsoje — sausio 10 d., Brėslaujoje — sausio 12 d., Pabradėje — sausio 18 d. Visose čia minėtose vietose registracija prasidės ryte 8 valandą. Visiems ūkininkams, kurie turi veislines kumeles, reikėtų jos dabar užregistruoti.

Kaip atrodo žiemkenčiai

Vyriausias statistikos biuras praneša, kaip atrodo žiemkenčiai: rugiai, kviečiai, žieminiai miežiai, rapsai ir dobilai gruodžio mėnesį, palyginant juos su praėjusių metų tuo pačiu mėnesiu. Pagal tuos divinius žiemkenčiai atrodo vidutiniškai, nei blogai nei gerai. Žemiau paduodame tuos statistikos biuro davinius:

	1938 m.		*1937 m.*
	XI.15 d.	*XII.15 d.*	*XII.15 d.*
Kviečiai	3,4	3,4	3,5
Rugiai	3,6	3,5	3,8
Miežiai	3,4	—	3,5
Rapsai	3,6	3,6	3,8
Dobilai	3,2	3,2	3,1

Šie lapsniai reikia suprasti taip: 5— reiškia labai gerą derlių, 4—gerą, 3—vidutinišką, 2—blogą ir 1—labai blogą. Visi čia minėti žiemkenčiai sudygo labai gerai. Taipgi labai gerai jie išaugo ir išsišakojo prieš žemės užšalimą. Dėl to visi žiemkenčiai rudenį gražiai išsivystė, kai kur net peraugo. Bet staigūs dideli šalčiai pergreit sukaustė žemę, ir ilgai žiemkenčiai buvo sniegu nepridengti. Dėl to yra pavojus, kad kai kur žiemkenčiai iššalo.

Pieninių vedėjų kursai

Valstybinė pieninkystės mokykla Žešove ruošia 6 savaičių kursus pieninių technikams. Kursų tikslas yra paruošti pieninių vedėjus prie egzaminų, kuriuos galės laikyti prie egzaminacinės pieninių vedėjų komisijos. Kursai prasidės vasario 6 d. ir baigsis kovo 18 d. Į kursus bus priimami tie pieninių, sūrinių arba pieno nugriebimo punktų techniški vedėjai, kurie: 1) buvo minėtų pieno perdirbimo įmonių techniškais vedėjais nuo 1936 m. lapkričio 1 d. iki 1938 m. gegužio 15 dienos, jeigu tos įmonės yra įteikusios žemės ūkio rūmams registracijos dokumentus, 2) kurie yra Lenkijos piliečiai, 3) kurie yra baigę liaudies mokyklos bent tris skyrius ir 4) kurie yra dirbę pieninėje, pieno nugriebimo punkte arba sūrinėje nemažiau kaip 5 metus. Prašymai kursų vadovybei (Dyrekcja Państwowej Szkoły Mleczarskiej w Rzeszowie) reikia siųsti iki sausio 25 dienos. Pieminių vedėjai, norėdami gauti smulkesnių informacijų apie šiuos kursus, turi kreiptis aukščiau minėtu adresu į kursų vadovybę.

Kas girdėti javų rinkoje

Javų kainos tarptautinėje rinkoje vis dar gana pigios ir tuo tarpu negalima laukti, kad jos pabrangtų. Dėl to ir Lenkijoje javų kainos nekyla. Nors javų superkama gana daug ir dideli jų kiekiai eksportuojama užsienin, tačiau kainos dėl to visai nekyla. Užsienyje už eksportuojamus javus pirkliai gauna pigias kainas, dėl to nenoriai eksportuoja. Tuo tarpu rinkosna javų vis dar priveža labai daug, daug daugiau, negu pajėgiama nupirkti. Manoma, kad jau yra supirkta apie 50% pardavimui skirtų javų. Kad javų kainos nenukristų, norima jų daug supirkti. Tada rinkoje nebus tiek daug javų ir kainos nekris. Javai bus supirkinėjami už tuos pinigus, kurie yra surinkti už miltus ir kruopas, gaminamas malūnuose ne ūkininkų reikalams. Iš to matome, kad nežiūrint įvairių pastangų, javų kainos visgi yra labai pigios ir yra mažai vilties, kad jos pabrąngtų.

Kiek ūkininkai išleidžia ir uždirba

Vienas kaimo inteligentas, kuris jau nuo 1923 metų gyvena tame pačiame kaime, apskaitė, kiek tas kaimas per metus išleidžia ir kiek uždirba. Tas kaimas (Skrobutėnai) yra Rudomino valsčiuje, Vilniaus-Trakų apskrityje, vadinasi, arti Vilniaus miesto. Jame gyvena 80 ūkininkų šeimų — 450 gyventojų, kurie turi 450 hektarų smėliuotos žemės. Visi to kaimo ūkininkai per metus išleidžia daugiau kaip 100.000 zlotų. Kiekviena ūkininko šeima vidutiniškai per metus išleidžia apie 1330 zlotų. Išleidžia šiems reikalams: druskai (pilkajai)—10 zl., žibalui—15 zl., muilui — 10 zl., cukrui—24 zl, lašiniams - 50 zl., duonai—80 zl., miltams — 20 zl., malūnui—10 zl., apsivilkimui (drabužiams) — 200 zl., autuvui—100 zl., tabakui—100 zl., degtinei—100 zl., selėnoms —200 zl., šiaudams — 50 zl., arklių kaustymui— 10 zl., samanoms —5 zl., mokyklai — 20 zl., radijui — 12 zl., laikraščiams— 5 zl., degtukams — 5 zl., virtuvės indams—15 zl., kurui—30 zl., ratų tepalui—10 zl., gydytojui—32 zl., ganyklos nuomavimui 17 zl., darbininkų samdymui—30 zl., remontams 10 zl., įrankiams — 30 zl, mokesčiams — 50 zl., įvairios kitos išlaidoms—80 zl., iš viso per metus viena šeima vidutiniškai išleidžia 1.330 zl., O kiek gi viena ūkininko šeima per metus vidutiniškai gauna įplaukų? Pasirodo, kad per metus ji surenka apie 1364 zl. Štai įplaukų sąrašas: už malkas—800 zl., už grybus, uogas—30 zl., už darbą miške — 190 zl., už kiaules — 100 zl., už daržoves — 69 zl., už vištas, kiaušinius, pieną—55 zl., už sūrius, sviestą, grietinę— 20 zl., kitos įplaukos — 20 zl.—iš viso 1364 zl. įplaukų. Kadangi išlaidų padaro 1330 zl., tai gryno pelno lieka 34 zl. Bet šis kaimas yra arti miesto. Jeigu jis būtų toli nuo miesto, tai jo įplaukos atrodytų visai kitaip. Pirmiausia jis negalėtų tiek uždirbti už malkas, medžius kurui ir už daržoves, pieną, sviestą. Toliau nuo miesto gyveną ūkininkai už daržoves nieko negauna, o, be to, mažai gauna už pieną, sviestą. Išlaidos, žinoma, bus tokios pat, o pajamos mažesnės, todėl gryno pelno jie neturės. Dėl to ir buitis jų daug blogesnė. Be to, čia įdomu palyginti paskiras išlaidas, pavyzdžiui: tabakui, degtinei, laikraščiams. Kokie skirtumai! Ūkininkai turėtų šias išlaidas smulkiai apsvarstyti ir padaryti iš to atitinkamas išvadas.

Odų konservavimas

Praėjusiame „Ūkininko" numeryje rašėme apie odų lupimą, o šiuo kartu norime trumpai pakalbėti, kaip nuluptas odas nuvalyti, sutvarkyti ir laikyti, kad jos nesugestų, nesusinaikintų. Žodžiu, kalbėsime apie odų konservavimą.

Kaip jau buvo rašyta, nuluptos odos reikia pirmiausia nuvalyti nuo kraujo. Po to nuvaloma nuo odos mėsos likučiai, gyslos, riebalai ir kremzlės bei kaulai, nagai. Oda turi likti lygi, be jokių likučių. Kai prie odos lieka mėsos, kremzlės arba kiti likučiai, tai toje vietoje oda blogai išdžiūsta arba, jeigu sūdoma, įsisūri ir vėliau pradeda pūti, gesti. Oda geriausia valyti pasidėjus ją ant apvalios kaladės plaukais apačion. Valoma peiliu arba dalgiu, traukiant ašmenis nuo uodegos galvos linkui (galva esti apačioje).

Nuvalytos odos retai kada pavyksta tuojau parduoti arba atiduoti perdirbti. Dažniausiai jos tenka ilgiau laikyti namie neapdirbtos. Dėl to jos reikia kaip nors sutvarkyti, kad nesusigadintų, nesupūtų. Oda turi daug vandens ir susideda iš organinės medžiagos, todėl nekonservuojama gana greit genda, ypač esant šiltam orui. Joje atsiranda puvimo bakterijos ir prasideda puvimas. Greitu laiku nekonservuojama oda pasidaro minkšta, nestipri, plaukai iš jos pradeda kristi ir visai sugenda. Norint nuo sugedimo apsaugoti, reikia ją taip užkonservuoti, kad joje negalėtų veistis bakterijos, kad ji nepūtų. Odos konservuojamos trimis būdais: 1) odos išdžiovinamos, 2) džiovinamos ir sūdomos ir 3) stipriai pasūdomos. Mažos, plonos odos ir kailinių žvėrių odos konservuojamos jas džiovinant. Storesnės, didesnės odos konservuojamos antruoju būdu, tai yra pirmiau jos pasūdomos, o paskui išdžiovinamos. Daroma taip todėl, kad didesnės, storesnės odos trumpu laiku išdžiovinti negalima. Ilgiau jas džiovinant nesūdytas, galima sulaukti jų puvimo. Kai jos pirmiau bent kiek pasūdomos, tai džiovinant per ilgesnį laiką, jos jau nepūsta, nes druska neleidžia veistis puvimo bakterijoms. Tuo būdu konservuojamos avių odos—kailiai ir mažesniųjų raguočių. Sunkios, storos ir didelės odos, būtent karvių, veršiukų, arklių ir kartais avių konservuojamos trečiuoju būdu, tai reiškia, jos gerai pasūdomos. Šiuo būdu konservuojant odas, pirmiausia pasūdo gana smarkiai. Kai druska sutirpsta, atsiradęs ant odos skystimas pašalinamas ir sūdoma dar antrą kartą. Tokiu būdu pasūdyta oda gerai įsisūri ir jau nepūsta. Ji tada galima susukti ir padėti. Ji tada ne tik nepūsta, bet jos ir kandys negadina, pelės ir žiurkės neliečia. Be to, susukta užima mažai vie-

tos, dėl to visur galima ją padėti. Sūdomos odos tokiu būdu. Imama 30 — 40% odos svorio druskos (vadinasi, jeigu oda sveria 25 kg, tai druskos imama 7—10 kg) ir ji dalinama į 2 - 3 dalis. Oda paklojama plaukais apačion ant truputį palinkusio, vienan šonan pasvirusio stalo ir pabarstoma viena dalimi druskos. Po 10—16 valandų ta druska ant odos ištirps, dalis jos įsigers į odą, o dalis nutekės. Po to imama antra druskos dalis ir ja vėl oda pabarstoma. Po 6—8 valandų galima pabarstyti trečią kartą. Jeigu oda nestora, nedidelė, tai druska barstoma du kartus, o stora tris kartus. Pasūdyta oda susukama ir laikoma šaltoje vietoje, kuri neblogai vėdinasi, bet kur nepasiekia saulės spinduliai.

Mažos, kailinių žvėrių odelės, kaip sakėme, džiovinamos. Džiovinti jos reikia ant rėmelių. Kadangi mažų gyvulių oda nulupama numaunant ją nuo kūno, tai prieš džiovinimą ji išverčiama plaukais vidun ir užmaunama ant rėmelių, paskui pritvirtinama, kad nenusimautų. Kailiukas su rėmeliu kabinamas kur nors perpučiamoje vietoje, tačiau ne prieš saulę ir ne prie krosnies ir laikomas, kol išdžiūsta. Užmaunant kailiuką ant rėmelių, negalima jo labai ištempti. Kailiukas turi būti visai silpnai ištemptas, kad tik neatsirastų ant jo raukšlės. Jeigu oda, lupant, perpiaunama per pusę, tada jos užmauti ant rėmelių negalima. Šiuo atveju, džiovinant odą, reikia ją ištiesti ant lentos ir prikalti Galima ją ištiesti ir ant rėmelių. Tada dar geriau ir greičiau džiūsta. Didesnės odos, pavyzdžiui, suaugusių avinų, veršiukų galima džiovinti irgi ant rėmų, bet jeigu rėmai nepatogu pakabinti arba nėra tiek laisvos vietos, tada džiovinama pakabinus ant karties arba virvės. Oda kabinama per vidurį, vadinasi, viena ir kita pusė esti nusikorusios. Plaukai, aišku, turi būti apačioje. Pakabinus reikia prie odos kraštų koki nors sunkūs daiktai pakabinti, kad oda būtų išsitempusi. Tačiau labai tempti nereikia. Tempiama tik tiek, kad nesusidarytų raukšlės. Dėl to odai džiūstant reikia nuolat stebėti, ar kurioje nors vietoje neatsirado raukšlės. Pastebėjus raukšles, toje vietoje reikia pakabinti koks nors sunkus daiktas, kad raukšlė išsitemptų. Jeigu raukšlės paliekamos, tai toje vietoje oda blogai išdžiūsta ir paskui pradeda gadintis, pūti.

Didesnės odos, kurios džiūsta ilgai, prieš džiovinimą naudinga kiek pasūdyti. Džiovinant jas nesūdytas, galima sugadinti, nes ilgai džiūdamos gali pradėti pūti. Dėl to didesnių avinų, veršiukų, kumeliukų odos prieš džiovinimą būtinai reikia pasūdyti. Tam tikslui imama apie 15% odos svorio druskos (vadinasi, 100 kg odos reikia apie 15 kg druskos). Oda pirmiausia ištiesiama ant pakrypusio vienon pusėn stalo ir pasūdoma. Kai druska ištirpsta ir atsiradęs skystimas nuo odos nubėga, tada ji džiaunama.

Kuriuo būdu būtų oda džiovinama, visuomet reikia stengtis, kad vasaros metu plona oda išdžiūtų per 1 dieną, storesnė per 2 dienas ir stora per 3 dienas. Vasaros metu ilgai džiovinama oda pradeda pūti, kirmyti. Dėl to ir reikia ji taip džiovinti, kad nepradėtų pūti. Žiemos metu galima džiovinti ir ilgiau, nes esant šalčiams nesiveisia puvimo bakterijos, taigi oda negali greit pūti. Džiovinant odas, visuomet reikia jas džiovinti taip, kad plaukai būtų apačioje, o oda viršuje. Be to, odų negalima džiovinti prieš saulę ir prie šiltos krosnies. Džiovinant prieš saulę ar prie šiltos krosnies, sukempa odos baltymai ir tada oda negali išdžiūti, jos gilesnieji sluoksniai esti drėgni ir vėliau genda. Džiovinant svarbu, kad iš odos išgaruotų vanduo, drėgmė. Tam tikslui reikalinga nekaršta šiluma. Be to, reikalinga, kad iš odos išgaravusi drėgmė tuojau būtų vėjo nupūsta. Dėl to oda reikia džiovinti perpučiamoje vietoje. Labai šiltoje vietoje ne tik baltymai sukempa, bet ir riebalai ištirpsta iš odos ir dėl to oda pasidaro trapi, greit lūžta, o vėliau labai sunkiai išdirbama, išgarbuojama. Dėl šių priežasčių, džiovinant odas, ir reikia vengti karštų vietų.

Kai kas, džiovinant odas, ypač mažesniųjų gyvulių, pavyzdžiui, triušių, zuikių ir t. t. išverčia jas plaukais vidun ir paskui prikemša šieno ar šiaudų. Toks džiovinimo būdas yra visai netikęs. Taip džiovinant visuomet sugadinama oda, nes ji blogai džiūsta, pradeda pelyti ir pūti, plaukai iškrenta arba pasidaro labai nestiprūs. Dėl to džiovinti galima tiktai ant karties, virvės arba ant rėmelių. Be to, svarbu, kad džiūdama oda būtų gerai, tiksliai ištempta, kad nebūtų raukšlių ir kad tuo būdu galėtų išdžiūti visa lygiai, vienodai.

Išdžiūvusias odas, jeigu jos neatiduodamos perdirbti arba tuojau neparduodamos, reikia laikyti sausoje vietoje, kad nepradėtų gadintis. Be to, išdžiovintos odos reikia gerai apsaugoti ir nuo kandžių, kad nesuėstų plaukų, vilnos ir pačios odos. Dažnai odas gali sugadinti pelės ir žiurkės. Taigi reikia, tuojau išdžiovinus, pakabinti jas aukštai, kur šie kenkėjai negali pasiekti. *J.*

Kaip atsirado mūsų dirvos

Įvairus ir margas mūsų krašto vaizdas. Lygumos ir kalneliai, miškai, miškeliai, o tarp jų dirvos javais užsėtos, laukai upėm ir upeliais išvagoti, šen ten ežerais ežerėliais nusagstyti. Retai kur rasi tokį didelį ir puikų gamtos įvairumą, kaip mūsų žemėje: miškas, vanduo, grynas oras, ligi žiedo melsvumo ar tamsiai pilkas debesuotas dangus, margaspalvės gėlės, žaliumynai ir gelsvos, nokstančios javų varpos — tai mūsų krašto gamtos papuošalai. Didelis gamtos įvairumas ir metų laikais: žiemą visur balta nuo sniego, pavasarį visur žalia ir skamba paukščių dainos, vasarą kvepia nokstančiais vaisiais ir rudenį auksu žėri pageltę lapuočiai medžiai. Tokiame gamtos margumyne žmogus gyvendamas nė nepajunta, kaip praeina žiema, pavasaris, vasara, ruduo, visi metai ir trumpas žmogaus amželis.

Įkyri kartais šalta žiema, ilgai besitęsianti dargana, pasiilgsti saulėtos, niekad nesibaigiančios vasaros, bet dažniausia net neįsivaizduojame, kaip mums nusibostų šiltų kraštų amžina, visada vienoda vasara, kaip mes pasiilgtume baltos, nors ir šaltos žiemos ir auksinio, nors ir drėgno rudens. Nevienodos ir mūsų krašto dirvos. Lygios ir kalvotos, drėgnesnės ir sausesnės, vienur daugiau smėlis, kitur molis, baltžemis, pilkžemis, juodžemis, durpynai ir žvyrynai. Vienur visas laukas lyg nusėtas dideliais ir mažais akmenimis, o kitur ir nuo šuns apsiginti negali akmenėlio surasti. Tokiame žemės margumyne nevienodai ir augalai auga ir nevienodi derliai esti. Todėl ne vienas mūsų ūkininkas, dairydamasis po apylinkę ir besigrožėdamas gamtos įvairumu, nekartą pagalvoja: kodėl taip pasidarė, kad žemė nevienoda, kad vienur ištisi plotai vienokios žemės, o kitur net ir mažame plotelyje gali rasti ir smėlio ir žvyriaus ir dar kitokios žemės. Arba, iš kur atsirado tie laukuose akmenys, kuriuos renki renki ir vis dar, rodos, jų nė kiek nesumažėjo. Senesni žmonės kalba, kad akmenys auga, todėl esą jų ir nurinkti jokiu būdu negalima. Yra ir kitokių klausimų, į kuriuos paprastas ūkininkas neranda savo galvoje atsakymo, nors viską žinoti labai norėtųsi.

Todėl čia norėtųsi papasakoti, kaip atsirado mūsų dirvos ir jų įvairumai.

Dirva vadiname viršutinį žemės sluoksnį, kuriame auga augalų šaknys. Ji atsirado iš uolos, kuri, veikiant temperatūros (šilimos) keitimuisi, orui, vandeniui ir gyviems augalų ir gyvulių organizmams, sutrupėjo į smulkias žemės dalelytes, kurios ir sudaro dirvą. Tačiau dirvos kilmė nėra visur vienoda Yra dirvų, kurios susidarė iš pirmykštės, taip pat vietoje esančios, uolos, kurios paviršius, veikiant per daugel. tūkstančių metų jau sakytiems veiksniams, sugurėjo į smulkias dalelytes ir sudarė mūsų dirvą. Kitur dirvožemis susidarė ne iš vietinės uolos, bet suneštų vėjo, vandens ir ledynų žemių. Mūsų krašto dirvos taip pat yra atneštinės. Atnešė jas ir čia suformavo prieš daugelį metų buvę ledynai.

Mokslas ištyrė, kad prieš kokius 7 tūkstančius ar dar daugiau metų šiaurinė ir vidurinė Europa — Švedija, Suomija, Estija, Latvija, Lietuva, didelė dalis Vokietijos, Lenkija ir dabartinė Sov. Rusija net ligi Kijevo buvo apklota storu ledo sluoksniu—ledynu. Tas ledynas atslinko iš Skandinavijos kalnų, kur, atvėsus žymiai klimatui, susidarė stori sluoksniai ledo, kurie pamažu slinko į pietų pusę ir ilgainiui užklojo didelę

dalį Europos žemyno. Šliauždamas, ledynas savo dideliu svoriu ir dideliu kietumu kabino ir plėšė viską, ką tik pakeliui sutiko — laužė uolas, griovė jas ir vilko su savim. Stambesni akmens, pakliuvę ir įšalę ledan, kaip koki kaltai ardė dar sveikas uolas ir vilko jas su suvim toliau. Eidamas kalnų tarpekliais, ledynas graužė jų dugną ir sienas. Nuo uolų viršūnių nukrisdavo didesnių ir mažesnių uolos gabalų, kurie, patekę ant ledo kraštų, važiuodavo toliau. To ledo pakraščiuose uolų nuotrupos yra vadinamos *kraštinėmis morenomis*, o tos, kurios vilkosi ledyno dugnu — *dugninėmis morenomis*.

Klimatui atšilus ir ledynui ištirpus, visos atneštos uolos, akmenys ir žemės pasiliko, kur buvo atneštos. Po pirmo ledyno, atšalus antrą kartą, atslinko antras ledynas, kuris atnešė dar daugiau visokiausių nuotrupų ir savo slinkimu maišė, trynė. pernešiojo jau pirmo ledyno nuosėdas. Po antro ledyno buvo dar trečias, nors jau ne taip toli siekęs (šiaurės vakarų Lietuvą) ledynas. Tiems ledynams ir jų vandenims per daugelį metų veikiant, mūsų kraštas apsiklojo atvilktos medžiagos storu sluoksniu, siekiančiu dešimtis metrų storumo lygumose ir šimtus metrų storumo mūsų krašto kalnuotose vietose. Mūsų kalnai ir kalneliai nėra tokios kilmės, kaip, pvz , tikrieji kalnai (Alpiai, Karpatai ir kit.), bet grynai tų ledynų padaras Tai yra ne kas kita, kaip ledynų atneštos didesnės akmenų, žvyriaus, smėlio, molio ir kit. krūvos, kurios, ledui ištirpus, pasiliko kaip kalnai. Taip pat ir mūsų laukuose gražūs mažesni ir didesni akmenys yra ne vietinės kilmės, bet ledų atnešti net iš Skandinavijos. Visi tie akmenys daugiau ar mažiau yra nusišlipavę — ne aštrūs, nes keliaudami su ledynų ir besitrindame tarp savęs ir į visas kitas kliutis, apsitrynė, nudilo, nusibrūžavo. Bekeliaudami su ledais mažesnieji akmens ir minkštesnės uolos visai susitrynė, sugurėjo į smulkias dalis ir pavirto žeme. Didesni ir kietesni akmenys, nors ir sumažėję, pasiliko ligi mūsų laikų ir dar ilgai laukuose valkiosis, kol ūkininkai surankios ir sunaudos įvairiems reikalams.

Ledynų gadynės tęsėsi daugelį tūkstančių metų. Per tą laiką trynimasis, vanduo, temperatūros kaiteliojimaisis (atšilimai ir atšalimai), oras ir kiti gamtos veiksniai sutrupino, išmaišė ir tam tikrais sluoksniais suklostė atneštas iš kitur medžiagas, kurios ir sudaro mūsų ir kitų kraštų dirvožemį. Spėjama, kad ir mūsų krašto ežerai yra ledynų kilmės: ledyno tam tikri verpetai išgręždavo kai kuriose vietose didesnius ar mažesnius dauburius, kuriuose pasiliko ištirpusių ledų vanduo. Tuo būdu pasidarė ežerai. Daug jų jau užako, pavirto dumblyne, o dar vėliau durpynais. Žinoma, tie ežerai, kurie negaudavo vandens iš šalies — iš šaltinių, tie jau seniai užakę ir išdžiūvę. Pasiliko tik tie, kurie nuolat yra papildomi vandeniu iš šaltinių.

Suprantama, kad ledynų metu gyvybė mūsų krašte buvo apmirusi arba išmirusi. Tik kai ledai ištirpo ir vanduo nutekėjo, ėmė vėl viskas atgimti. Iš pietų grįžo pabėgę nuo ledų gyvūnai. Gyvenimas vėl užvirė. Užvirė gyvenimas ir žemėje, kurioje įvairios bakterijos, grybai, augalai ir kita gyvūnija, kitiems oro veiksniams padedant, galutinai suformavo dirvožemį ligi tokio lapsnio, kokį dabar turime. Tačiau dirvožemio tvėrimasis, kūrimasis ir formavimasis vyksta ir dabar, tik žinoma, netoks, koks buvo ledynų metu. Ledynai, atnešė ir apdengė mūsų kraštą storu — kelių dešimčių metrų žemės sluoksniu, kuris ir sudaro mūsų krašto dirvožemio pagrindą. Ta žemė — dirvožemis yra ne mūsų krašto kilmės, bet atgabentas ledynų iš kitų kraštų — daugiausia iš Skandinavijos. Kai kur ledynas atnešė ir paliko smėlio, kai kur žvyriaus ir akmenų, dar kitur molio priemolių ir šiaip sunkesnių žemių. Todėl ir mūsų krašto žemė nevienoda, bet įvairi ir marga.

Tokiu būdu atsirado mūsų krašte ir daugelio kitų kraštų dirvožemiai. Kur ledynų nebuvo, ten dirvos formavosi iš vietinių uolų arba buvo užneštos iš kitur vėjų ir atplautos vandens. Tokių žemių yra pietiniuose kraštuose, kur ledynų niekad nebuvo. Čia gali kilti skaitytojui toks klausimas: jeigu buvo seniau mūsų kraštą užklojęs net kelius kartus ledynai, tai ar vėl kada nors tokie ledynai neatslinks ir mūs neišsšaldys?

To, dėja, niekas nežino. Bet jei kada ledynai pasikartos, tada mūsų žemę jie vėl „iš pagrindų" permaišys. Bet tada dėl šalčių ir žmonių mūsų krašte nebus.

M. K.

Kas reikia žinoti apie vekselius

Kas tai yra vekselis — šiais laikais visiems žinoma. Ne vienas mūsų skolinasi pinigų ir skolintojui pasirašinėja vekselius arba, parduodamas savo produktus, vietoje pinigų gauna pirkėjo pasirašytą vekselį. Tačiau vekselių apyvarta dažnai žmonės nusivilia ir pasijunta apgauti, o tai todėl, kad turėdami reikalo su vekseliais, nežino svarbiausių to dokumento taisyklių.

Kad vekselis galiotų, turi būti jame pažymėta: 1) žodis „veksel", 2) įsipareigojimas sumokėti tam tikrą pinigų sumą (negalima vekselio pasirašyti, pvz., 5 pūdams rugių ir pan.), 3) pažymėtas vekselio išpirkimo terminas ir vieta, 4) vekselio pasirašymo vieta ir terminas, 5) skolintojo vardas ir pavardė, 6) skolininko parašas. Jeigu vekselyje nėra pažymėta išpirkimo termino, skaitosi, kad jis turi būti išpirktas kiekvieną kartą pareikalavus. Jeigu vekselyje nepažymėta išpirkimo vieta, vekselio pasirašymo vieta yra išpirkimo vieta. Leidžiami ir plačiai yra vartojami vekseliai „in blanko", t. y. skolininko pasirašytas tuščias vekselio blankas pažymėtai sumai. Jeigu skolininkas pasirašo neišpildytą vekselio blanką, tuo pačiu sutinka, kad jį savo nuožiūra išpildytų skolintojas. Paduodant vekselį protestan arba teisman, kad duotų vekselio vykdymo klauzulę (klauzula wykonalności), reikia jį išpildyti.

Nuošimčiai vekselyje paprastai nerašomi ir atskaitomi jie, pinigus skolinant. Veikselis yra geras, jei kas nors jame išbraukiama ir vietoj to kas kita parašoma. Kai vekselio suma parašyta žodžiu ir skaitlinė nesutinka, imama domėn žodžiu parašyta suma. Vekselio negali pasirašyti mažamečiai ir bepročiai. Jeigu vekselis yra mažamečio arba bepročio pasirašytas arba bendrai skolininko parašas yra suklastotas, o tokį vekselį kas nors žiravo, tai už skolą atsako žirantas. Už beraštį gali vekselį pasirašyti kas kitas, bet jo parašas turi būti notaro arba valsčiaus valdybos patvirtintas. Šiuo atveju vekselyje tur būti pažymėta, kad už beraštį, jam prašant, pasirašė kas kitas. Tokio parašo užtvirtinimas turi būti taip pat ant vekselio pažymėtas.

Skolintojas, kitaip tariant vekselio savininkas, turi teisę vekselį parduoti ar kitam žmogui atiduoti. Toji teisė skolintojui nepriklausytų tik tuo atveju, jeigu skolininkas, pasirašydamas vekselį, aiškiai pažymi, jog vekselį galės tik išpirkti iš skolintojo, bet ne iš trečiųjų asmenų. Tokiame vekselyje turi būti žodžiai: „nie na zlecenie". Parduodant vekselį, reikia kitoje jo pusėje pažymėti „przelewam prawa z weksla na (pirkėjo vardas ir pavardė ir vekselio savininko parašas). Pats vekselio savininko parašas reiškia, kad jis vekselį pardavė kitam. Kas reikalauja iš vekselio užmokesčio, turi įrodyti parašais, kad turi jį teisėtai. Čia ir yra skirtumas tarp pinigo ir vekselio. Sumokėdamas už prekę pinigais, niekas neklausia, ar teisėtai įgijai tuos pinigus, o mokėdamas už kito pasirašytą vekselį, turi įrodyti, jog teisėtai jis mums priklauso. Jeigu, pvz., Jonas pasirašė vekselį Petrui, Petras pardavė jį Adomui, Adomas Jurgiui, tai tik jisai ir gali tą vekselį kitam parduoti ar atiduoti, nes, jeigu vekselis kuriuo nors būdu atsirastų pas Antaną, be Jurgio parašo, tai Antanui jis būtų bereikšmis ir jis negalėtų juo pasinaudoti. Vekselio savininkas, pasirašydamas kitoje vekselio pusėje, atiduoda visas vekselio teises kitam asmeniui. Tuo būdu vekselio savininku yra kitas žmogus, o buvusiam savininkui atitenka tik pareigos, nes jeigu vekselio neišperka skolininkas, jį privalo išpirkti pardavėjas. Šiuo atveju pardavėjas yra laikomas žirantu. Iš čia išeina, kad geresnis ir tikresnis yra tas vekselis, kuris perėjo per daugiau rankų ir ant kurio yra daugiau parašų.

(b. d.) *P—as*

JAUNŲJŲ ŪKININKŲ TALKA

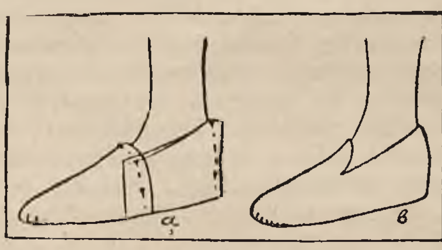
Jaunieji ūkininkai į pavyzdingus ūkius

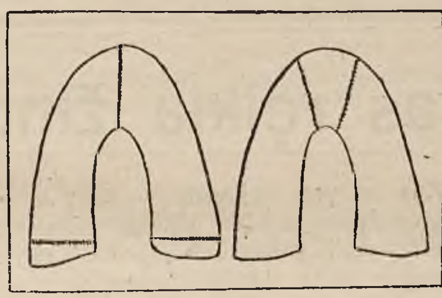
Jauniesiems ūkininkams, norintiems atlikti žemės ūkio praktiką pavyzdinguose svetimuose ūkiuose, Lietuvos Jaunųjų Ūkininkų Ratelių Sąjunga parenka tam tikslui tinkamus ūkius ir siunčia ten savo narius. Praktikai atlikti priimami jaunieji ūkininkai, kurie turi nemažiau kaip 16 metų amžiaus. Praktikuotis bus leidžiami tiktai tikrai darbštūs, daug rateliui nusipelnę, pavyzdingi ir ištvermingi nariai. Atliekantiems praktiką, ūkių savininkai duoda nemokamai maistą, butą, patalinę ir dar, susitarus, primoka po keletą litų smulkioms išlaidoms. Kelionės išlaidas vykstant praktikon apmoka J. Ū. R. Sąjunga, be to, visai neturtingiems dar duoda po keliolika litų pašalpos. Praktika prasidės balandžio mėnesį ir baigsis spalio pabaigoje. Šiemet bus leista atlikti praktiką 50 jaunųjų ūkininkų. Atlikę praktiką jaunieji ūkininkai turės ją aprašyti ir aprašymus atsiųsti sąjungai. Pavyzdingiausiai praktiką atlikę ir gražiausiai ją aprašę bus Sąjungos lėšomis siunčiami keliems mėnesiams į užsienį pagilinti ūkininkavimo žinių.

Savo darbo bateliai

Pirkioje, grįčioje turi būti didelė švara. O švara palaikyti nėra jau taip sunku, jeigu tik ją saugoja visi šeimos nariai. Norint, kad grįčioje būtų švaru, pirmiausia reikia dažnai plauti grindis ir kasdiena jas ne tik šluoti, bet dar šluostyti šlapiu skuduru. Bet ir tokiu būdu palaikant švarą sunku išsisaugoti nešvarumų, dulkių, jeigu pirkioje vaikštoma su purvinais batais arba klumpėmis. Dėlto geriausia būtų, jeigu iš lauko atėję purviną avalynę paliksime prieangyje, virtuvėje. Numovus nešvarią avalynę, tuojau reikia apsiauti tam tikrais bateliais, kurie nešiojami tiktai pirkioje. Nepripratusiam žmogui toks persiavimas gali atrodyti labai varginantis ir sunkus. Bet taip tik atrodo, o iš tikrųjų tas persiavimas, pripratus, nesudaro jokio sunkumo ir laiko gaišinimo. Bet tada grįčioje tikrai bus švaru ir jauku. Kur švara, ten ir sveikata. O sveikata, tai didžiausias žmogaus turtas. Dėl to kiekvienam naudinga turėti batelius, kurie nešiojami pirkioje ir kiekvienam reikia pripratsi juos apauti atėjus iš lauko, ypač tvartų. Tie batukai galima lengvai pasidaryti. Jaunieji ūkininkai žiemos metu kaip tik turėtų tų batukų prigaminti visai šeimai. Apie jų gamybą čia kiek ir pakalbėsime.

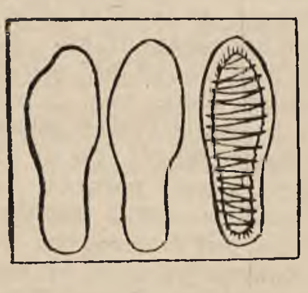
Siūti bateliai. Batelius galima siūti iš veltos arba neveltos vilnonės medžiagos. Bateliams geriau tinka tankiai austa medžiaga. Tam tikslui ima-

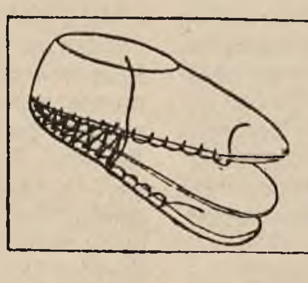

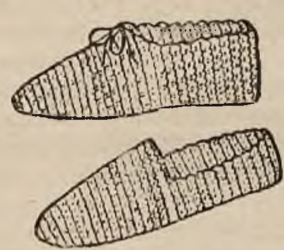

mas didesnis medžiagos gabalas ir dedamas jis ant kojos pėdos. Kitas medžiagos gabalas apsukamas apie kulnį ir abudu gabai susagstomi sagutėmis.

Nuėmus nuo kojos susagstytus medžiagos gebalus, per pažymėtas sagutėmis vietas nusiuvamos siūlės, kaip parodyta aukščiau įdėtame brėžinyje a. Jeigu turima didesnis medžiagos gabalas, tai batuko viršus galima iškirpti ir iš vieno gabalo, kaip parodyta aukščiau įdėtame brėžinyje b. O jeigu medžiagos turima nedaug, batelių viršų galima sudurstyti iš kelių gabalų, kaip parodyta tame pačiame brėžinyje apačioje. Batukams pamušalas padedamas marškonis, tamsesnės spalvos. Iškerpamas pamušalas iš audeklo, uždedant ant medžiagos jau sukirptą batuko viršų.

Padai batukams daromi iš plonos odelės arba iš gerai suvelto milo. Vidurinis padas geriausiai yra iš kartono padaryti. Norint iškirpti padą, ant kartono dedama kojos pėda ir pieštuku apvedama linija. Apvesta linija ties pirštais gaunasi truputį per daug įlenkta, kaip parodyta antrame įdėtame brėžinyje, iš kairės pirmame. Dėl to toji vieta reikia išlyginti, kaip rodo brėžinys II-ras. Ant iškirpto pado uždedamas batuko viršus, kurio kraštai užlankstomi ir jie sudaigstomi stipriu, suktu siūlu, kaip parodyta brėžinyje III-čiame iš eilės. Prieš apatinio pado prisiuvimą prie batuko viršaus, batuko ir pado kraštai apsiuvami dygsniais pakraštyje su siūle. Po to batuko padas dedamas prie batuko viršaus. Jeigu norima, kad padas būtų storesnis, tarp pado ir batuko viršaus dedamas vidurinis, truputį mažesnis padas ir per atsiūlėtus kraštus padas sujungiamas stipriu, storesniu siūlu su batuko viršumi, kaip parodyta aukščiau įdėtame brėžinyje (IV-tas iš kairės).

Nerti bateliai. Šie bateliai neriami iš vilnonių arba lininių suktų siūlų mediniu, kauliniu arba metaliniu kabliuku (vašeliu). Neriami jie paprasčiausiu nėrimu, pradedant nuo pirštų. Pirmiausia neriama 5—6 kilpelių pynelė ir sujungiama pynelės pradžia su pabaiga. Sujungus gaunama apskrita pynelė, o ant kabliuko palieka tik viena kilpelė. Tada kabliukas kišamas per apatinės pynelės kilpelę ir ištraukus siūlą ant kabliuko gaunamos dvi kilpelės. Po to dar kartą užkabinamas neriamas siūlas kabliuku ir ištraukiamas jis per abidvi kilpeles. Tokiu būdu šis nėrimas kartojamas. Pirmiausia neriama apskritai, pridedant tik tiek kilpelių, kad nerinys nesiriestų. Toliau mezgant neriniui leidžiama riestis, vadinasi neriama iš karto batelio viršus ir padas. Pėdos plačiausioje vietoje kilpelių skaičius padidinamas. Jeigu kilpelių uždedama per daug, tai jų skaičius sumažinamas batelio šonuose. Batelio kulnis neriamas keturkampiškas, ten ir atgal eilėmis. Nunėrus kulnį, nerinys sulenkiamas pusiau, blogoje pusėje susiuvami nerinio galo kraštai drauge, nerinys išverčiamas ir gaunamas batukas. Jeigu norima, kad būtų stipresni, padedami milo arba plonos odos padai. Nerti batukai parodyti aukščiau įdėtame brėžinyje (V-tas iš kairės).

Ruoškite inspektus

Nors dar žemė šalčio sukaustyta, sniego sluoksniu pridengta, tačiau jau reikia galvoti apie pavasarį ir apie daržą. Sausiui ir vasariui praėjus, jau būtinai reikės pradėti darbus inspekte. Kas norės turėti ankstyvos rasodos ir ankstyvų daržovių savo reikalams ir pardavimui, tas kovo mėnesį būtinai turės pasėti kai kurias daržoves. Dėl to tas inspektas dabar ir reikia pradėti ruošti. Svarbiausios inspekto dalys yra dėžė, langas ir matas. Dėžė daroma iš paprasčiausių lentų, o langas iš geros medžiagos, kad ilgiau laikytų. Matai daromi iš šiaudų. Apie tai esame rašę „Mūsų Artojuje" ir „Ūkininkų Kalendoriuje". Pavartykite juos ir surasite. Turėdami laisvesnio laiko, ruoškite inspektus. Inspektai atneš jums šimteriopą naudą pirmais metais.

SVEIKATA UŽ AUKSĄ BRANGESNĖ

Odos reikšmė sveikatai

Kūno švaros reikšmė buvo suprantama jau gilioje senovėje. Aigiptiečiai, dar prieš Kristaus gimimą, net įstatymais vertė savo piliečius užlaikyti švariai kūną, plaunant jį kas vakarą prieš gulsiant. Taip pat ir kitos senovės tautos rūpinosi, kad krašte būtų pakankamas pirčių skaičius, o nenorinčius lankyti pirtis bausdavo tam tikromis bausmėmis.

Jeigu taip galvojo senai gyvenusios tautos, suprasdamos kūno švaros reikšmę, tai ką jau bekalbėti apie mūsų laikų gyvenimą.

Mūsų oda atlieka labai svarbų ir sudėtingą darbą. Mat, oda turi savyje daug nervų, kraujo indų, begalę prakaito ir riebalinių liaukų, daugybę, paprasta akim nematomų skylučių.

Nervai apsaugoja mūsų kūną nuo įvairių nepalankių kūnui veiksnių, kaip šalčio, karščio, nudegimų. Be nervų galėtume nudegti, ar supiaustyti viso kūno dalis ir mes nieko nejustume. Kraujo indais teka kraujas, išnešiodamas maistą ir, be to, kūne palaiko vienodą temperatūrą. Prakaito liaukos surenka atsirandančius mūsų kūne nereikalingus ir žalingus skysčius ir prakaito pavidalu išmeta juos į paviršių. Riebalinės liaukos tam tikrais latakėliais išmeta į paviršių savo pagamintus riebalus. Tie riebalai padengia mūsų odą ir neleidžia pergreit išgaruoti iš odos ir poodinio sluoksnio nereikalingiems skysčiams, apsaugoja odą nuo suskilimo, suteikia jai lankstumą. Odos skylutės atlieka didelį ir svarbų mūsų kūnui alsavimo darbą ir yra labai svarbus pagalbininkas mūsų plaučiams. Bet kiekvienas darbas reikalingas tam tikrų sąlygų, tam tikros priež ūros. Odą prižiūrėti gamta pavedė pačiam žmogui.

Dabar pažiūrėkime, kaip atrodys odos darbas pas tuos žmones, kurie į odos švarą nekreipia dėmesio. Pas tokius žmones prakaito ir riebalinių liaukų išmatos ilgam laikui palieka odos paviršiuje. Prie čia prilimpa apsupančios mus dulkės ir bakterijos. Tas viskas susimaišo, pasidaro plonas sluoksnis purvo, kuris pūdamas sukelia nemalonų kvapą, be to, puvėsiai erzina odą, niežti. Niežėjimą malšina kasydamies nagais, kuriais lengvai pradreskiamas odos paviršius. Tuo būdu oda pas nešvarų žmogų turės daugybę matomų ir nematomų žaizdelių. Pastebėta, kad pro sveiką odą į kūną neįeina joks žalingas mikroorganizmas — bakterijos. Bet jei oda turės nors ir mažiausių įdrėskimų, tokios vietos yra tikri vartai įvairioms ligoms. Be to, užkrėtimą dar palengvina nešvarūs baltiniai, kurie būdami ant mūsų kūno, stačiai įtrina į odą visokių ligų bakterijas. Tuo būdu atsiranda pūliuotos puslytės, šašai, votys, šunvotės, niežai ar kitokios odos ligos.

Nuolat erzinamoji oda stengiasi save apsiginti. Todėl jos viršutinis sluoksnis labai suragėja, eina storyn, nustoja švelnumo, jautrumo. Tad nesunku suprasti, kaip visa tai labai trukdo odai dirbti jai pavestą darbą. Kai nešvarumai užkemša odos skylutes, nuo to labai nukenčia kūno kvėpavimas. Tada turi daug darbo plaučiai. Pakrikus prakaito liaukų darbui, daugiau turi dirbti inkstai. Tuo pačiu pakrinka ir viso kūno sveikata.

Norėdami, kad oda galėtų tinkamai dirbti jai pavestą darbą, nesigailėkime vandens ir muilo. Švariai užlaikyti kūną nesunku, reikia tiktai noro. Kiekvieno kultūringo žmogaus pareiga ne tik pačiam palaikyti švarą, bet ir kitus prie švaros paraginti, nes švara tikriausia priemonė sveikatai palaikyti, o sveikata, tai jau neginčijamai brangiausias žmogaus turtas.

Apsidairykime aplinkui ir pažiūrėkime, ar kartais mes patys savo apsileidimu, to didelio turto—sveikatos neišsižadame.

Drabužių dezinfekcija

Dažnai pasitaiko, kad šeimoje miršta žmogus kokia nors užkrečiama liga. Tada jo paliktus geresnius drabužius reikia būtinai išdezinfekuoti, norint juos ir toliau vartoti. Priešingu atveju galima būtų nuo drabužių apsikrėsti ta liga ir kitiems žmonėms, kurie juos nešiotų.

Blogus, menkos vertės drabužius, kurių neišsimoka ir dezinfekuoti, reikia tuojau sudeginti. Geresnius drabužius, kurių gaila sudeginti, būtinai reikia, nieko nelaukiant, išdezinfekuoti. Tuos rūbus, kurie gali būti skalbiami, geriausia yra išvirinti vandenyje su sodu ar su šarmu. Vilnonės medžiagos, kurių negalima virinti, reikia išskalbti šaltame vandenyje, pridėjus 2% lizolio arba formalino. Taip pat galima drabužius dezinfekuoti formalino skiediniu, gerai išpurškinant juos su tam tikru purškintuvu.

Didesnį drabužių ir patalų kiekį geriausia yra dezinfekuoti vandens garais su formalina tam tikruose sandariai uždarytuose katiluos. Karšti vandens garai per $^1/_2$ val. užmuša visas ligų bakterijas, o drabužiai nuo garų visai nesušlampa ir nesudega. Panašią dezinfekciją galima padaryti ir rūbams virti katile, tik jį reikia sandariai su drabužiais uždaryti. Tada į katilą reikia įpilti kiek vandens ant dugno. Tą vandenį reikia pridengti iš viršaus iš vytelių pinta pyne. Tik pynė turi būti 10—20 cm aukščio virš vandens. Ant tos pynės sudedama apkrėsti drabužiai ar patalinės ir pridengti katilą sandariai uždangalu, kad garas galėtų tik pamažu eiti iš katilo. Taip paruoštą katilą reikia virinti per $^1/_2$ valandos. Po to drabužiai iš katilo išimami ir dedami kiti. Tokiu būdu galima ir kitus daiktus dezinfekuoti, kurių negalima vandenyje virinti. Tas dezinfekcijos būdas yra galimas tik dideliuose įmūrytuose skalbyklų katiluose.

Saulės spinduliai taip pat gerai ir greitai užmuša ligų bakterijas. Yra ištirta, kad saulės spinduliai jas užmuša per 1 valandą. Todėl yra labai patartina dažnai visus drabužius ir patalines vėdinti ir laikyti saulės spindulių atakaitoje.

Buto dezinfekcija

Ligoniui mirus užkrečiama liga, reikia padaryti dezinfekciją ne tiktai jo vartotų drabužių, patalo ir kitų daiktų, bet taip pat ir viso buto, kur ligonis gulėjo.

Buto dezinfekcija geriausia padaryti formalinu. Tam tikslui 1 kūb. metrui kambario erdvės reikia paimti 15 gr formalino. Pavyzdžiui, jeigu kambarys turi 5 mtr. ilgio, 3 mtr. aukščio, tai jis turės 45 kūb. mtr. erdvės. Tokiam kambariui išdezinfekuoti reikia paimti 675 gr formalinos. Formaliną reikia supilti į kokį nors indą, į jį pripilti dar $1^1/_2$ karto daugiau vandens, išmaišyti ir pastačius ant primuso ar spiritinės lemputės tą indą uždegti lemputę ir išeiti iš kambario. Lemputėje ar primuse turi būti tiek spirito ar žibalo, kad bevirdamas galėtų išgaruoti visas formalinas iš indo.

Lemputėje ar primuse turi būti pripilta tiek spirito ar žibalo, kad be pertraukos virdamas formalinas galėtų visas išgaruoti iš indo. Prieš tai dar reikia gerai apkamšyti langus, duris ir visus plyšius sienose, uždaryti kaminą, kad formalino garai negalėtų iškart išeiti laukan. Jie turi pripildyti pilną kambarį nuo žemės iki lubų. Po keturių valandų dezinfekcija yra baigta. Kadangi formalino garai yra dideli nuodai ir erzina kvėpavimo organus, tai pasibaigus dezinfekcijai reikia pro rakto skylutę ar atsargiai pravėrus duris įpurškinti amoniako, kuris sujungia formaliną ir daro jį nekenksmingą. Paskui kambarį reikia labai gerai išvėdinti, atidarius duris, langus ir dūmtraukį.

Be to, grindis reikia atskirai išplauti vandeniu su 2% lizolio priedu. Taip pat grindis galima dezinfekuoti ir denaturuotu spiritu. Į 1 litrą spirito reikia pridėti 1 stiklinę vandens ir išplauti grindis su šepečiu. Tik reikia saugoti spiritą nuo ugnies, kad neužsidegtų.

Sergant namuose užkrečiama liga, patartina yra grindis ištepti tam tikru dezifekuojančiu tepalu.

Tokio tepalo sudėtis gali būti tokia:

Vazelino aliejaus	700 gr.
Terpentino	250 gr.
Karbolio	50 gr.

Visas šias dalis gerai sumaišyti ir ištepti grindis.

Gali dar būti ir tokios sudėties tepalas: mašininio aliejaus 800 gr, terpentino 100 gr, naftalino 100 gr. Karštame aliejuje ištirpinti naftaliną ir supilti terpentiną.

Jarovizacija ir jos praktiška reikšmė

Mūsų krašte yra žieminiai javai, kurie sėjami rudenį ir vasariniai—sėjami pavasarį. Žieminiai javai gerai pakenčia žiemos šalčius, o vasariniai jų negali pakęsti. Bet jeigu žieminius javus: rugius ar kviečius pasėtume pavasarį, tai jie pradžioje augtų panašiai kaip vasariniai rugiai ar kviečiai. Tačiau vėliau negalėtų sudaryti varpų ir duoti grūdų derliaus. Kodėl taip yra?

Tirinėjimai įrodė, kad žieminiams augalams, kad jie duotų derlių pasėti pavasarį, kaip vasariniai javai, yra būtinai reikalinga augimo pradžioje žema temperatūra bent per porą ar keletą savaičių laiko. Ta žema temperatūra nebūtinai turi būti tokia žema, kaip per žiemos šalčius, bet pakanka, jeigu ji bus neaukštesnė, kaip 2—3° C. Šitoji žieminių augalų ypatybė buvo įdomi ne tiktai mokslišku atžvilgiu, bet taip pat galėjo turėti didelės reikšmės ir žemės ūkio praktikoje. Visiems yra žinoma, kad žieminiai javai—rugiai ar kviečiai vidutiniškai duoda didesnius derlius už vasarinius rugius ar kviečius. Bet daugelyje vietų Europoje rudenį žieminių javų sėja ne visada duoda gerus rezultatus, nes per žiemą tie javai nukenčia nuo šalčių, o vasariniai javai labai nukenčia nuo sausrų. Todėl buvo norima vasarinius javus pavaduoti žieminiais javais, bet sėti juos ne rudenį, o pavasarį.

Kadangi, sėjant žieminius javus pavasarį, reikia juos, kai jie kiek paauga, palaikyti bent per porą savaičių žemoje temperatūroje, tai to praktikoje negalima buvo žemės ūkyje pritaikyti. Tas buvo galima padaryti tik auginant tuos javus puoduose laboratorijoje, kur visada galima dirbtiniu būdu gauti žemą temperatūrą.

Tačiau vėliau buvo išmėgintas kitas būdas. Būtent, buvo susekta, kad pakanka žieminių javų ar kitų augalų grūdus tiktai kiek sudaiginti, kad tik daigeliai pradėtų rodytis ir palaikyti juos prieš sėją žemoje temperatūroje per 2 savaites. Tada iš tokių sėklų išauga normalūs augalai ir duoda derlių. Toks sėklų daiginimo ir šaldymo būdas buvo pavadintas j a r o v i z a c i j a. Jarovizacija jau buvo galima ir praktikoje pritaikinti. Šis naujas jarovizacijos metodas buvo išrastas Rusijoje. Vėliau jis buvo išbandytas ir Lenkijoje Pulavų Institute. Bet Lenkijoje jis davė blogus rezultatus. Čia jarovizuota žieminių javų sėkla, pasėta pavasarį, duodavo derlių, bet tiktai tie javai daug vėliau prinokdavo ir už vasarinius tos pačios rūšies javus, kurie būdavo vienu laiku pasėjami. Be to, jarovizuotų žieminių javų derliai buvo ne tiktai nedidesni už vasarinių javų derlius, kaip buvo tikėtasi, bet dargi mažesni už juos. Todėl, žinoma, nebuvo jokios prasmės Lenkijoje tokią jarovizaciją taikinti žemės ūkio praktikon, juo labiau, kad čia yra ilgas ir drėgnas ruduo, patogus žieminių javų sėjai, o žiema tiems augalams irgi yra pakenčiama. Be to, rudenį ūkininkai turi daugiau laiko žieminių javų sėjai, negu pavasarį. O javorizacija reikalauja daugelio darbo ir rūpesčių.

Vėliau buvo ištirta, kad galima jarovizuoti tokiu būdu ne tiktai žieminius augalus, bet ir vasarinius, norint sutrumpinti jų augimo laiką ir paskubinti jų brendimą. Vasarinių augalų jarovizacija pasirodė turinti daugiau praktiškos reikšmės, negu žieminių augalų. Dažnai pasitaiko, kad dėl šalto ir vėlyvo pavasario labai suvėluojama vasarinių augalų sėja pavasarį. Tada tie augalai blogai auga ir vėlai sunoksta arba ir visai nesunoksta, pav., avižos, vasariniai kviečiai, soja, lubinas ir t. t. Šie augalai vėliau pasėti blogai krūmijasi ir duoda menką, nelygų derlių. Todėl šių vasarinių augalų jarovizacija pagreitina jų augimą, brendimą ir pagerina derlių. Si jarovizacija galėtų būti ypač naudinga ten, kur yra labai sausas pavasaris ir sausa žemė, kur sėją visada reikia nuvėluoti arba ten, kur yra pertrumpa vasara ir kai kurie augalai negali sunokti. Pav., mūsų krašte kukurūzai, soja, pietų kanapės ir t. t.

Padarius jarovizaciją šių augalų sėkloms, augalai iš jų užaugę galėtų normaliai sunokti ir mūsų krašte. Ir Lenkijoje padaryti bandymai su vasarinių javų jarovizacija davė neblogus rezultatus: javai greit sudygsta ir išsikala iš žemės, smarkiau ir lygiau auga ir anksčiau sunoksta. Ypač gauta teigiami rezultatai blogesniais, sausesniais metais ir kai būdavo nuvėluojama sėja dėl blogų oro sąlygų. Jarovizacija ypač naudinga pasirodė vasariniams kviečiams ir avižoms, o mažiau naudinga miežiams. Kadangi jarovizacija su vasariniais javais duoda teigiamų rezultatų ir padidina tų javų derlius, tai verta nurodyti, kaip ją galima būtų pritaikyti žemės ūkio praktikoje, kad ūkininkai patys mažame kiekyje galėtų ją išbandyti savo ūkiuose.

Kviečių ir miežių sėkla jarovizuojama tokiu būdu: 10 kg sausos sėklos ima $3^1/_2$ litro vandens. Paskui šiltame kambaryje ar kurioje kitoje patalpoje tos sėklos lygiai suvilgomos tuo vandeniu, tik vandenį reikia išlaistyti ant sėklų į tris kartus, po lygią dalį kas pusę paros. Kiekvieną kartą, suvilginus sėklas, reikia jas gerai išmaišyti. Žinoma, reikia saugoti, kad sėklos nepradėtų kaisti. Maždaug po 48 valandų, kai tik pasirodo sėklų daigeliai, geriausia, kada sėklos dar tik pradeda skilti (darosi skylutės), tada sėklos reikia pernešti į kitą patalpą, kurioje šviesa gali būti, gali ir nebūti, tai nesvarbu, bet tiktai temperatūra turi būti nuo + 2 iki + 5° C. Tokioje temperatūroje taip sudaigintą sėklą reikia išlaikyti apie dvi savaites. Paskui galima sėklą pasėti į dirvą, jeigu yra patogus oras ir laikas. Jeigu oras yra netinkamas sėjai, tada jarovizuotas sėklas galima kiek apdžiovinti ore ir palaukti patogesnio laiko sėjai. Prieš sėklos jarovizaciją reikia maždaug numatyti, kada bus galima sėklą pasėti dirvon. Jarovizaciją reikia pradėti prieš 2 savaites prieš sėją.

Avižos jarovizuojamos visai panašiai kaip ir kviečiai, tik joms reikia imti daugiau vandens, nes 4 litrus 10 kg sėklos ir laikyti žemoje temperatūroje apie 3 savaites (viena savaite ilgiau). Žinoma, sėklą jarovizuoti mūsų sąlygose būtų galima pavasarį, laikant ją tam tikrose ledudėse, kur galima išlaikyti žema ir pastovi temperatūra.

Jarovizuoti galima ne tiktai javų ir kitų augalų sėklas, bet taip pat ir bulves. Visi ūkininkai gerai žino, kad norint užauginti ankstyvas bulves, reikia jų gumbus prieš sodinimą sudaiginti troboje ir tik tada pasodinti. Tas bulvių sodinimo būdas gali gerai išsimokėti prie miestų, kur galima ankstyvas naujo derliaus bulves brangiai parduoti.

Geriausia bulves galima sudaiginti tokiu būdu. Prieš mėnesį laiko prieš bulvių sodinimą reikia išrinkti sėklinius bulvių gumbus (bulves), suverti jas, per vidurį ant 2 metrų ilgumo vielos, kaip riestainius vieną prie kitos. Galima suverti ir ant plonų virvučių. Tada pririšti galais tas vielas ar virvutes su bulvėmis prie kartelės ir kambaryje šviesoje (be saulės), pakorus, sudaiginti. Geriausia bulvių daiginimui temperatūra yra apie + 15° C. Kada tik pasirodys bulvių daigai, tuojau bulves su kartelėmis, kabančias ant vielų, išnešti + 2 iki + 5° C temperatūros patalpon ir ten laikyti šviesoje per 20—25 dienas. Po to galima sodinti dirvon. Tokios bulvės greitai auga.

M. Č.

Klausimai ir atsakymai

Ats. Ligonei. Iš Tamstos aprašymo galima spėti, kad Tamsta gali turėti kirmėlių arba vieną kirminą, vadinamą soliteriu. Be to, gali būti kokia nors pilvo liga. Kadangi šiame atsitikime ligos aprašymo per maža, gydytojas turi tamstą apžiūrėti ir nustatyti gydymą. Atrodo, kad gali būti rimtesnė liga, kurios naminiu būdu gydyti nepatariama.

Gydytojas.

Žemės ūkio gaminių kainos

Šių metų sausio 5 d., Vilniaus Javų - Prekių Biržos pranešimu, buvo mokama už 100 kg auks.

Rugiai	14.00—15.00
Kviečiai	18.50—21.00
Miežiai	14.50—15.50
Avižos	13.50—15.00
Sėmenys	49.50—50 50
Vikai	17.00—17.50
Lubinas (mėlynas)	9.00—10.00
Kvietinės sėlenos	11.00—11 50
Ruginės sėlenos	10.00—10.50
Sviestas 1 kg I rūšies urme	3.10
" " " detal.	3 40
" " II rūšies urme	3.00
" " " detal.	3 30
" " sūdytas urme	2 80
" " " detal.	3.10
Kiaušinių 1 kg urme	2 50
" " detal	2.70

Wydawca-Leidėjas L. Cicėnas. Drukarnia-Spaustuvė „Ruch", Wilno, Tatarska 6 Redaktor-Redaktorius Inž. M. Čibiras